

Bildande av naturreservatet Södrabo bokskog i Värnamo kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Södrabo bokskog, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se **Reservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för området långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 2).

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara naturskogsartad bokskog med inslag av ädellövträd och dess biologiska mångfald
- utveckla naturskogsartad bokskog med dess biologiska mångfald
- ge möjligheter till naturupplevelser och ett rörligt friluftsliv, inom ramen för bevarandet av naturvärdena.

Syftet ska uppnås genom att:

- bokområdena i huvudsak lämnas utan åtgärd med undantag för att unggran hålls efter
- större delen av granförekomsten i reservatet avverkas som restaureringsåtgärd och åtgärder som gynnar uppkomsten av ny bok- och ädellövskog utförs. Inväxande unggran hålls efter
- lämpliga åtgärder vidtas för mottagning av och information till allmänheten.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Södrabo bokskog
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Värnamo
Socken	Värnamo
Lägesbeskrivning	Invid den östra delen av sjön Hindsen, ca 8 km öster om Värnamo.
Fastigheter	Del av Hindsekind 1:32
Fastighetsägarkategori	Sveaskog AB
Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Areal	35,8 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Beskrivning av området

Naturreservatet Södrabo bokskog har flera bokskogsområden och reservatet är beläget vid sjön Hindsens östra sida. Området har en lång bokkontinuitet, vilket understryks av historiska kartor och artförekomst. De östra delarna är bevuxna med gamla bokskogar med enstaka inslag av ek, gran, vårtbjörk och ask. I bokskogsområdena råder en stabil och hög luftfuktighet vilket gynnar en känslig moss- och lavflora. Vidare förekommer rikligt med stående och liggande död ved. Flera signalarter och rödlistade arter har noterats i bokskogarna.

I väster utmed sjön finns gammal inägomark. De höjder som finns är igenvuxna med bok, rester av lind och ek finns. I de flackare områdena växer ask, lind, alm, asp och lönn i odlingsrösena. Förutom odlingsrösen finns tydliga terrasserade åkerytor i området. Inom den här delen av reservatet finns flera grova och spärrgreniga ekar, gamla apelträd samt grova lågor av ädellövträd.

I reservatets flacka partier öster om ädellövskogen finns en lövsumpskog. I sumpskogen dominerar glasbjörk och klipbal och en del gran. Träden har typiska socklar. Stående och liggande död ved i fuktig miljö är här viktiga element.

Mellan lövskogsområdena är det granplanteringar och hyggen med inslag av bok och bokföryngring. Genom reservatet rinner Savabäcken som mynnar i sjön Hindsen.

För mer information om området och dess naturvärden se skötselplanen (bilaga 2).

Reservatsföreskrifter**A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden**

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av träd eller buskar
2. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
3. bedriva täkt av något slag
4. anordna upplag av något slag
5. dika eller dikesrensa, med undantag av att det med Länsstyrelsens tillstånd är tillåtet att rensa bort dämmande träd eller annat föremål om det finns risk för att mark utanför reservatet översvämmas
6. uppföra byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning med undantag för jaktorn efter tillstånd från Länsstyrelsen. Förbudet gäller inte underhåll av befintliga jaktorn.
7. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller för uttransport av fäلت högvilt med mindre fordon som ej orsakar markskador. Undantag gäller även befintliga vägar enligt fastighetskartan.
8. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
9. anlägga väg, led, bro eller spång
10. plantera in för området främmande arter
11. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatet
2. anläggande och underhåll av parkeringsplats
3. uppsättning och underhåll av en informationstavla vid parkeringsplatsen och en vid vägen ner till Älviken
4. utförande av restaureringsåtgärder av engångskaraktär som innefattar avverkning och utförsel av gran och vid behov stängsling för att gynna uppkomst av bok, lättare markstörning för att skrapa av tät vegetation, avverkning av främst björk som sparats som frostsärm. Om en naturlig förnyring av bok skulle misslyckas kan lokala proveniensar av bok planteras. Se streckat område på karta (bilaga 1).
5. röjning av unggran vid behov
6. virke eller avverkningsrester som genereras och som av naturvårdsskäl inte bör lämnas på platsen tillvaratas av markägaren
7. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller döda träd eller buskar eller delar av träd eller buskar
2. elda annat än med medhavd ved
3. ställa upp släpvagn/husvagn eller husbil
4. plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar, med undantag av matsvamp för husbehov
5. samla in ryggradslösa djur
6. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning.

Inom reservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

7. använda reservatsområdet för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande med fler än 100 deltagare
8. använda reservatsområdet för lägerverksamhet med fler än 30 deltagare.

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med reservatet och som framgår av föreskrifterna B1-7 ovan och som preciseras i fastställd skötselplan (bilaga 2). Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för normalt underhåll av befintliga vägar med vägområde samt kraftledningar och kraftledningsgator. Från föreskrifterna undantas även åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande, som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller/kan komma att gälla för området.

Bakgrund

Södrabo bokskog inventerades sommaren 2003 som en del i regeringsuppdraget – naturvärdesbedömning och skydd av viss skog. Hela det inventerade området återfinns på mark ägd av Sveaskog AB. Södrabo bokskog rapporterades hösten 2003 till Naturvårdsverket som ett värdefullt skogsområde i behov av skydd. Södrabo bokskog är ett av de objekt som omfattas av överenskommelsen mellan Sveaskog och Naturvårdsverket i juni 2008 om att återstående områden ska skyddas som naturreservat utan ekonomisk ersättning samt kvarstå i Sveaskogs ägo. Överenskommelsen innebär också att den statliga naturvården tar finansiellt ansvar för förvaltningen och att Sveaskog mot marknadsmässig ersättning erbjuder sig att utföra eventuell naturvårdande skötsel. Under 2009 mättes gränsen in av Lantmäteriet.

Samråd enligt 25-26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen samt Värnamo kommun.

Länsstyrelsen skickade i januari 2010 förslag till beslut och skötselplan på remiss till bland annat Skogsstyrelsen, Värnamo kommun och ideella organisationer. Sakägare förelades samtidigt att inkomma med yttrande. Remissyttranden har inkommit från Naturvårdsverket, Sveaskog, Skogsstyrelsen, Värnamo kommun, en privatperson, samtliga sakägare och en jaktklubb.

Värnamo Elnät AB har lämnat synpunkter kring underhåll av kraftledning och ledningsgata. De vill också kunna utföra ombyggnation av befintlig kraftledning och transformatorstation. Normalt underhåll av ledning och ledningsgata är undantaget från reservatsföreskrifterna vilket har tydliggjorts i undantaget. En jaktklubbs möjlighet att lägga ut tillfälliga plankor över Savabäcken vid högvatten och som sedan tas bort begränsas inte av föreskrifterna. Förslag om förbud att framföra cykel har inkommit. Länsstyrelsen ser inget behov för detta just nu. Uppstår problem kan en sådan föreskrift läggas till. Att bevara rester från en kvarn i området bedöms inte prioriterat från ett kulturhistoriskt perspektiv. Från flera håll har det inkommit synpunkter på skötseln i en del av reservatet. Ett fältbesök har anordnats där skogsstyrelsen och tjänstemän från Länsstyrelsens områdesskötsel-, områdesskydds- och kulturmiljöfunktioner har deltagit. Under besöket diskuterades hur kulturlämningarna kan lyftas fram i skötselplan och på informationsskyltar. Vidare diskuterades olika skötselsynpunkter i ett mindre kulturlandskap som nu är igenvuxet med ädellövträd. Målet med reservatet är att bevara och utveckla bokskog och de biologiska värden som är knutna till den. Ändringar har gjorts i beslut och skötselplan för att detta ska framgå tydligare.

Motivering

Bestämmelser

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges bland annat att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
3. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att Länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

Bedömning

Naturreservatsbildning av Södrabo bokskog bidrar till att uppfylla miljömålen "Levande skogar" delmål 1 och "Ett rikt växt- och djurliv". Inom reservatet går Savabäcken som bidrar till att uppfylla generationsmålet inom miljömålet "Levande sjöar och vattendrag". Reservatsområdet berörs av ett utvidgat (200 m) strandskydd kring sjön Hindsen. Sjön Hindsen är av riksintresse för naturvärden (NRO06057).

Den långa kontinuiteten av bokskog med hög luftfuktighet har gynnat moss- och lavfloran. Ett 30-tal signalarter och rödlistade arter knutna till gammal bokskog och ädellövskog har noterats i reservatet. De två största bokskogarna klassas i dag som nyckelbiotoper. Södrabo bokskog ligger i en värdestrakt för lövskog enligt länets strategi för formellt skydd av skog. Skogen har högt värde på beståndsnivå och ädellövskog är en prioriterad skogstyp. Södrabo bokskog hamnar i värdegrupp 1 och är därmed prioriterad för formellt områdesskydd.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot avverkning, av i första hand ädellövskog, och borttransport av död ved. För att bevara och utveckla områdets naturvärden ska befintliga granbestånd avvecklas till förmån för lövskog, främst ädellövskog. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att skydda och bevara bokskog. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Reservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, samt i Värnamo Nyheter. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 21 maj 2010 och de gäller omedelbart även om de överklagas.

BESLUT**Datum****Beteckning**

2010-04-15 511-6741-09

Sida 8/8

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Monica Flodström beslutat och naturvårdshandläggare Annika Lindvall varit föredragande, har även länsjurist Anna Adholmer och funktionsansvarig områdesskydd Malin Lund deltagit.

Monica Flodström

Annika Lindvall

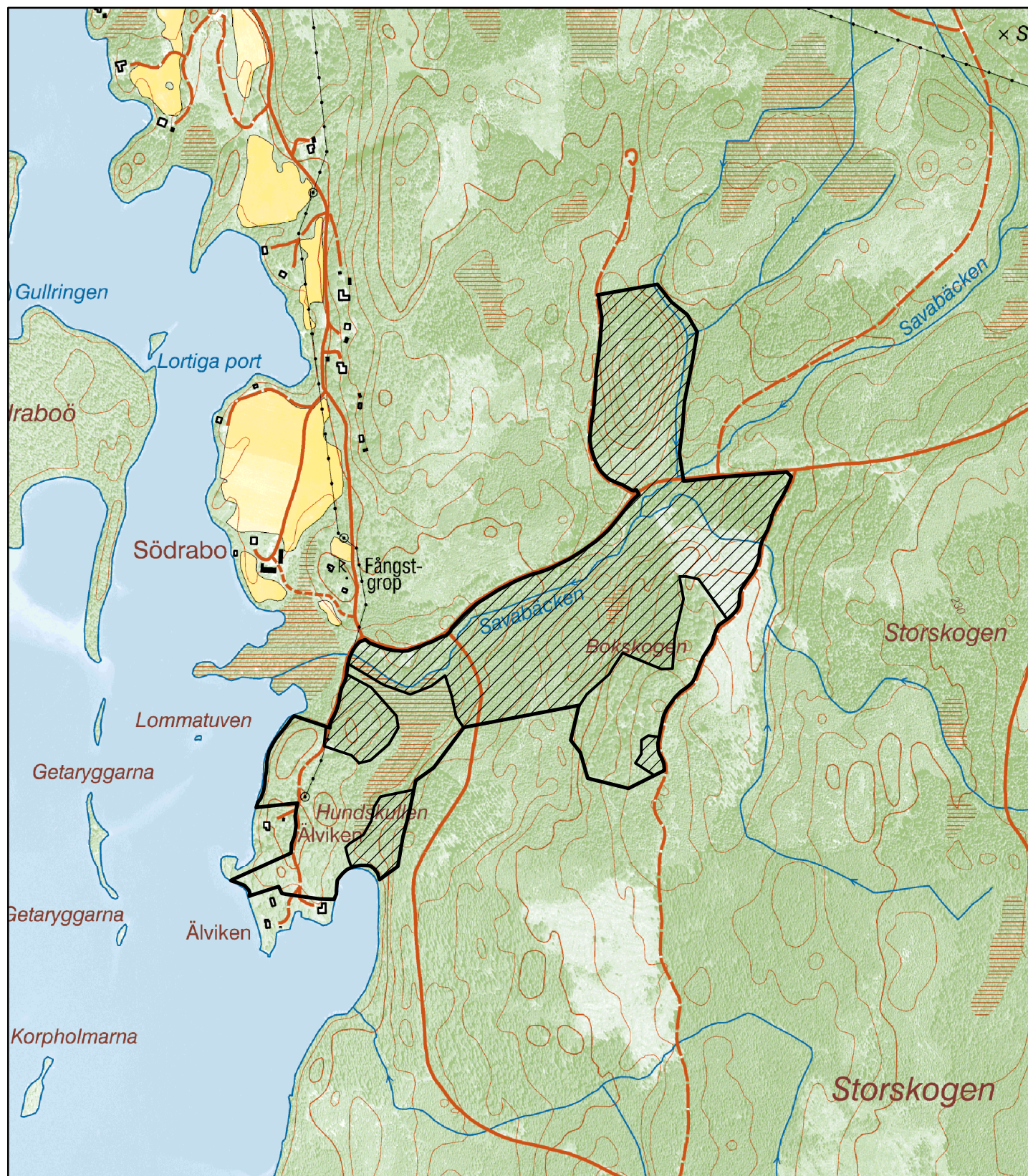
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

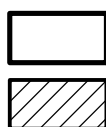
Naturreservatet Södrabo bokskog

Bilaga 1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2010-04-15, dnr 511-6741-09

1:10 000

Reservatsgräns Södrabo bokskog

Område där skötsel kan utföras enligt föreskrift B4

© Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.

Postadress 551 86 Jönköping
Besöksadress Hamngatan 4
Tfn 036-39 50 00
Fax 036-12 15 58
E-post
jonkoping@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jonkoping
Plusgiro 6 88 06-9
Bankgiro 5206-5877

Skötselplan för naturreservatet Södrabo bokskog i Värnamo kommun

Syfte med områdesskyddet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara naturskogsartad bokskog med inslag av ädellövträd och dess biologiska mångfald
- utveckla naturskogsartad bokskog med dess biologiska mångfald
- ge möjligheter till naturupplevelser och ett rörligt friluftsliv, inom ramen för bevarandet av naturvärden.

Syftet ska uppnås genom att:

- bokområdena i huvudsak lämnas utan åtgärd med undantag för att unggran hålls efter
- större delen av granförekomsten i reservatet avverkas som restaureringsåtgärd och åtgärder som gynnar uppkomsten av ny bok- och ädellövskog utförs. Inväxande unggran hålls efter
- lämpliga åtgärder vidtas för mottagning av och information till allmänheten.

Beskrivning av området

Administrativa data

Namn	Södrabo bokskog
Skyddsform	Naturreservat
Beslut om Natura 2000	Nej
IUCN-kategori	IV – Habitat/ Artskyddsområde
Miljömål	Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag
Län	Jönköping
Kommun	Värnamo
Socken	Värnamo
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets västdel (11)
Karta	Fastighetskarta: 5E 8A Terrängkarta: 5E NV

**BILAGA 2
SKÖTSELPLAN****Datum** 2010-04-15
Beteckning 511-6741-09**Sida 2/10**

Lägesbeskrivning	Invid den östra delen av sjön Hindsen, ca 8 km öster om Värnamo.
Fastighet	Del av Hindsekind 1:32
Markägarkategori	Sveaskog AB
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	36 ha
Markslog	
Skogsmark	35,8 ha
Övrigt (vägar)	0,2 ha

Naturtyper *)		Natura 2000-habitat	
Hedbokskog	8 ha	Näringsfattig bokskog (9110)	8 ha
Ädellövskog	1,5 ha	Boreonemoral ädellövskog (9020)	1,5 ha
Sumpskog	3,1 ha	Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080)	2 ha
Lövskog	3,3 ha	Ej habitat	
Granplantering och hygge	20,1 ha	Ej habitat	

*) delvis uppgifter från Metrias naturtypskartering KNAS

Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Södrabo bokskog är ett kuperat naturreservat med höjder, branta sluttningar och flacka områden. I östra delen av reservatet finns de två högsta höjderna, en i norr och ett i söder, på vardera 216 meter över havet. Närmare sjön Hindsen finns ett flackt parti med reservatets lägsta punkt som är 165 meter över havet. Strax nordväst om detta flacka område höjer sig ett par höjder medan det i sydväst sluttar ner mot sjön. Sjön Hindsen är belägen 165 meter över havet.

Huvuddelen av naturreservatet utgörs av grå, oftast ådrade, homogena eller bandade gnejser. I norra delen består berggrunden av yngre granit och kvartssyenit, röda. Det finns även uppgifter om att det finns grönsten (diorit) i de norra delarna. Jordarten är morän.

Södrabo bokskog ligger i huvudavrinningsområdet Lagan och delavrinningsområdet Hindsen. I reservatets östra del rinner två bäckar, en från norr och en från öster som går ihop med Savabäcken och fortsätter längs reservatets nordligare del genom sumpskogsområde och mynnar i Hindsen norr om reservatsgränsen.

Historik och markanvändning

Historiskt har reservatet till största delen varit skogsbeklätt enligt flera kartkällor. En ägobeskrivningskarta från 1685 visar att delar av reservatet redan då var bokskog. Att det funnits bok i området under lång tid kan ha gjort att området benämns som bokskogen på ekonomiska kartan från 1950-talet. Generalstabskartan från 1873 visar att lövträd dominerat i området.

På en ägobeskrivningskarta från 1811 syns flera små åkerlyckor och ängen i reservatets sydvästra del. Resterande del av reservatet var utägomark och användes som betesmark. På ekonomiska kartan från 1950-talet finns enbart en liten äng markerad. Idag syns tydliga spår av inägomarken i form av flertal odlingsrösen och terrasserade åkerytor. Odlingsrösen är bevuxna med lind, ask, alm och hassel. Spritt i detta område växer apelträd och ett flertal grova, spärrgreniga ekar.

På den så kallade Hundskullen i västra delen av reservatet finns en registrerad fornlämning i form av plats med tradition (Värnamo 81:1). Här sägs en skatt vara nedgrävd på toppen av kullen och för den som gräver upp den ska gården brinna ned. Fornlämningen ses som en oval grop på krönet på kullens södra del.

Växt- och djurliv

Södrabo bokskog har en lång kontinuitet av bok, vilket understryks av historiska kartor och artförekomst. Totalt har ca 30 signalarter hittats, varav 11 är rödlistade. Flera av de rödlistade arterna förekommer i stora bestånd och är knutna till bokskog med äldre bokar, lång trädkontinuitet och hög luftfuktighet. Några av dessa arter är bokvårtlav (NT), bokkantlav (NT) och bokfjädermossa (NT).

Reservatets nordöstra del är bevuxen med naturskogsartad bokskog som har inslag av ek, gran, vårtbjörk och ask. Buskskiktet domineras av hassel, bok och gran. Fältskiktet varierar från örttyp till blåbärstyp. I branten råder en stabil och hög luftfuktighet vilket gynnar en känslig moss- och lavflora. Vidare förekommer rikligt med stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier.

I sydost växer bokskogen i flera etager i en västsluttning. Trädskiktet domineras av högstammig bok med inslag av ask, ek och triviala lövträd. Ett utpräglat buskskikt saknas utom i större luckor där föryngring av bok dominerar. Fältskiktet består av örttyp med inslag av gräs. Stora områden av marken täcks av tandrot. Det förekommer många grova bokar varav flera är jätteträd.

Mellan de bokdominerade partierna är det granplanteringar och hyggen med inslag av bok och bokföryngring.

I reservatets västra del finns gammal inägomark som nu är igenväxt av ädellövträd. Vissa partier är bokskogar medan andra har slutit sig med ask, ek och lind med inslag av triviala lövträd. I området finns grova spärrgreniga

ekar samt grova lågor av ädellövträd. Området hyser en rik moss- och lavflora. Flera signalarter har observerats i ädellövskogen, varav fertila bestånd av lunglav (NT) noterats på ask. Andra typiska rikbarksarter är dvärgtufs och grynig filtlav som båda indikerar långvarig förekomst av gamla lövträd och hög och jämn luftfuktighet.

Öster om ädellövskogen sträcker sig en sumpskog från en vik av sjön i söder till Savabäcken i norr. Genom sumpskogsområdet går ett mindre vattendrag. Trädslagen som dominerar är klibbal, glasbjörk och gran. Stående och liggande död ved i fuktig miljö är här viktiga element liksom att träden står på höga socklar.

Genom reservatets norra delar går vattendraget Savabäcken. Bäckens rinner genom ett flertal naturtyper såsom blandskog, hyggen, granplanteringar samt lövsumpskog.

Uppgifter om noterade förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2b.

Friluftsliv

Södrabo bokskog är inte ett välbesökt friluftsområde idag. Det finns inga leder eller andra anordningar för friluftslivet.

Bebyggelse och anläggningar

I västra delen av reservatet, längs med vägen, går en ledningsgata i nord-sydlig riktning. Ett jaktorn finns i reservatets östra gräns. Tornet står i en ung granplantering precis intill vägen.

Miljömål och bevarandestrategier

Två registrerade nyckelbiotoper med mycket höga naturvärden finns i reservatet. Ett 30-tal signalarter och rödlistade arter knutna till gammal bokskog med hög luftfuktighet har noterats i området. Södrabo bokskog ligger i en värdestrakt som är utpekad för sina lövskogsvärden. Området har högt värde på beståndsnivå och ädellövskog är en prioriterad skogstyp. Med dessa höga naturvärden hamnar Södrabo bokskog i värdegrupp 1 enligt länets strategi för formellt skydd av värdefull skogsmark och är därmed prioriterad för formellt områdesskydd. Södrabo bokskog ligger ca 4 km norr om bokskogs- och odlingslandskapsreservatet Rusarebo.

Naturresevatetsbildning av Södrabo bokskog bidrar till att uppfylla miljömålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv". Inom reservatet går Savabäcken som bidrar till att uppfylla generationsmålet inom miljömålet "Levande sjöar och vattendrag". Naturresevatet gränsar mot sjön Hindsen som är av riksintresse för naturvård (NRO06057) och ett Natura 2000-område. Sjön är klassad som ett nationellt särskilt värdefullt vatten. Reservatsområdet berörs av ett utvidgat (200 m) strandskydd kring sjön Hindsen.

Dokumentation

Fornlämningsregistret. Riksantikvarieämbetet.
Länsstyrelsen i Jönköpings län. Databas över hotade arter.
Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. Natur i Jönköpings län.
Länsstyrelsen i Jönköpings län. Registerblad NRO06057.
Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-område Hindsen.
Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Meddelande 2006:8.
Naturvårdsverket, 2004. Skyddsvärda statliga skogar – Götaland. Rapport 5340
Nitare, J. (red) 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag.
SGU Berggrundskarta. Serie Rapp o meddelande nr 50. Serie Ah nr 11 Specialkarta.
SGU Jordartskartan.
Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsbeskrivningar.

Mål och skötselåtgärder för reservatet

Övergripande mål med skötseln

Skötseln i Södrabo bokskog syftar till att bevara och utveckla bokskog. Den artrikedom som är knuten till bokskog, särskilt med avseende på moss- och lavararter, ska gynnas. På lång sikt ska reservatet i huvudsak skötas enbart med röjning av unggran. Inledande restaureringsåtgärder som att avverka gran utförs för att utveckla bokskogarna.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2a.

Skötselområde 1 – Hedbokskog		28,4 ha
Naturtyp:	hedbokskog	8 ha
	granplantering, hygge	18,9 ha
	ädellövskog	1,5 ha
Natura 2000-habitat:	näringsfattig bokskog (9110)	8 ha
	boreonemoral ädellövskog (9020)	1,5 ha

Skötselområde 1 är indelat i fyra delområden.

Delområde 1a är reservatets största sammanhängande och den äldsta bokskogen. Bokskogen växer i en västvänd sluttning och här dominerar högstammiga bokar med endast lite inslag av andra trädslag. Skogen hyser ett flertal signalarter och rödlistade arter som tyder på kontinuitet av bok. I bokskogen finns rikliga förekomster av den rödlistade bokvårtlaven (NT). Området är mycket värdefullt för ovanliga lavar och mossor samt vedlevande insekter.

Delområde 1b utgör reservatets norra berg. Områdets värdefullaste kärna är bokskogen som växer i en östvärd brant. Det är en olikåldrig bokskog som har inslag av gran. Området har hög luftfuktighet och rikligt med död ved i olika nedbrytningsstadier vilket ger en rik förekomst av signalarter och rödlistade arter. Väster om bokskogen, uppe på bergets platå, finns ett mindre hygge och äldre granplantering. Det finns bokföryngring på hygget. Den västra delen av skötselområdet är en västvärd brant med en mosaik av olika naturtyper som mindre granplanteringar, lövskog, blandskog och mindre vindfällen. Längs norra och östra reservatsgränsen rinner en bäck som ger hög och jämn luftfuktighet i närområdet. Längs norra sträckan växer missne, dvärghäxört och mörk husmossa.

Delområde 1c: Större delen av detta område är gammal inägomark. De höjder som finns är igenvuxna med bok, rester av lind och ek finns. I de flackare områdena växer ask, lind, alm, asp och lönn i odlingsrösen. Förutom odlingsrösen finns tydliga terrasserade åkerytor i området. Det finns grova och spärrgreniga träd, främst ekar, samt flera gamla apeträd. Buskskiktet utgörs av hassel. I området finns det gott om död ved, även grov sådan. Området är rikt på signalarter och rödlistade arter, bland annat finns fertila bestånd av lunglav.

Delområde 1d består av flera geografiskt skilda områden med granplanteringar och hyggen. Granplanteringarna är i varierande åldrar och i de flesta granbestånden finns det enstaka bokföryngring. Efter stormarna 2005 och 2007 finns en del vindfällen som är upparbetade. På dessa hyggen växer hallon, tuvtåtel och björk. Några äldre bokar och enstaka föryngring finns kvar.

Bevarandemål ¹

- Arealen naturskogsartad bokskog (9110) ska vara minst 8 ha och på sikt öka till minst 25 ha.
- Skogen ska hysa en artrik flora, främst med avseende på mossor och lavar, knuten till bokskog.
- Det ska finnas förutsättning för riklig förekomst av bokvårtlav och lunglav.

Delområde 1b: Restaureringsåtgärder

- Där det är möjligt, utan att göra negativ påverkan på de naturvärden som finns, ska gran avverkas och forslas bort, även grenar och toppar. Detta ska ha gjorts senast 2014.
- Vid behov utförs föryngringsåtgärder för att gynna etablering av bok, till exempel stängsling av hyggen för att förhindra betning, tillfälligt spara lövträd som skärm mot frostsador.

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ett problem är att det i många fall saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

Delområde 1d: Restaureringsåtgärder

- Avverkning av gran och föryngringsåtgärder för bok ska ha påbörjats senast 2014. Dessa åtgärder kan vara att skapa föryngringsytor inom granbestånden, lättare markstörning för att skrapa av tät vegetation, inhägnad av områden för att hålla borta vilt. Om naturlig föryngring av bok misslyckas kan plantering av bok komma i fråga, i så fall en lokal proveniens. All gran som avverkas ska upparbetas och transporteras ut, även grenar och toppar. De lövträd som kommer att växa upp kan sparas som frostsärm tills boken har etablerat sig och då ska björk avverkas. De avverkade lövträden ska lämnas i reservatet.

Löpande skötselåtgärder i hela skötselområdet

- I huvudsak inga åtgärder men motormanuell bortröjning av unggran utförs vid behov.

Skötselområde 2 – Sumpskog

3,1ha

Naturtyp: lövsumpskog

3,1 ha

Natura 2000-habitat: lövsumpskog (9080)

2 ha

Skötselområdet är ett varierat sumpskogsparti och genom skogen går en bäck som inte är vattenförande året runt. Utmed och i bäckfåran växer missne som signalerar hög markfuktighet. Det finns partier som helt domineras av lövträd, andra där gran dominerar och ytterligare områden med både barrträd och lövträd. De trädslag som dominerar är glasbjörk, klibbal och gran. Träden i de blötaste områdena har typiska socklar. Det finns mycket död lövved, både stående och liggande.

Bevarandemål

- Arealen naturskogsartad lövsumpskog (9080) ska vara ca 2 ha.
- Hydrologin är naturlig och opåverkad.

Restaureringsåtgärder

- Unga granar, <10 cm i brösthöjdsdiameter, röjs senast 2012 med undantag för granar som är draperade av mossor. Rövningen ska ske motormanuellt och granarna kan lämnas kvar.

Löpande skötselåtgärder i hela skötselområdet

- I huvudsak inga åtgärder men motormanuell bortröjning av unggran utförs vid behov.

Skötselområde 3 – Lövskog vid Savabäcken

4,5 ha

Naturtyp: lövskog

3,3 ha

granplantering, hygge

1,2 ha

Natura 2000-habitat: ej habitat

Det finns olika naturtyper längs vattendraget Savabäcken men det som är mest framträdande är att det finns mycket lövträd. Det växer en blandning av björk, klibbal, bok, ek och gran. Bitvis finns granplantering eller hygge ända fram till vattendraget.

Bevarandemål

- Arealen naturskogsartad lövskog ska vara ca 3 ha och på sikt öka till ca 4 ha.
- Andelen lövträd ska vara minst 70 % av virkesvolymen.

Restaureringsåtgärder

- Där det är möjligt, utan att göra större negativ påverkan på de naturvärden som finns, avverka och forsla bort gran, även grenar och toppar. Detta ska ha gjorts senast 2014. Vid avverkning nära bäcken får inga åtgärder påverka bäcken negativt.

Löpande skötselåtgärder i hela skötselområdet

- I huvudsak inga åtgärder men motormanuell bortröjning av unggran utförs vid behov.

Friluftsliv och gränser

För anordningarnas placering, se skötselplankarta bilaga 2a.

Bevarandemål

- Naturreservatets gräns ska vara markerad enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
- Det ska finnas två informationstavlor i anslutning till reservatet.
- En parkeringsplats för minst 1 bil ska finnas i reservatet.

Skötselåtgärder

- Naturreservatets gräns ska vara markerad senast ett år efter att beslutet vunnit laga kraft.
- I anslutning till parkeringsplatsen ska en informationstavla sättas upp. Den andra skylten ska sättas upp vid vägkorsningen i nordvästra hörnet av reservatet, där vägen ner till Älviken går. Informationstavlorna ska innehålla information om reservatets natur- och kulturvärden och reservatsföreskrifter, samt karta.
- En enkel parkeringsficka ska iordningställas utmed vägen i sydöstra delen, enligt karta bilaga 2a.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och vid behov med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes samt vem som utförde åtgärden.

Uppföljning av bevarandemål

En fördjupad uppföljning av reservatets värden (natur- och friluftslivs- värden) och de uppsatta bevarandemålen ska ske. Uppföljningen ska ske enligt metoder och tidplaner för gällande uppföljningsprogram, vilket för närvarande innebär att uppföljning ska ske inom ramen för de nationella Basinventerings- och Uppföljningsprojekten.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

**Sammanfattning och prioritering av planerade
skötselåtgärder samt finansiering**

<i>Åtgärd</i>	<i>Var</i>	<i>När / intervall</i>	<i>Prio- ritet</i>	<i>Finansiering</i>
Gränsmarkering	Yttergräns	Inom 1 år efter beslut om naturreservat	1	Reservatsanslag
Parkeringsplats	I sydost, delområde 1a	Inom 1 år efter beslut om naturreservat	1	Reservatsanslag
Informationsskylt	I sydost, vid parkeringen och västra delen av reservatet vid vägkorsningen där vägen går ner till Älviken	Inom 1 år efter beslut om naturreservat	1	Reservatsanslag
Förnyngringsåtgärder för etablering av bok och andra ädellövträd (inkl avverkning av gran)	Delområde 1b och 1d	Senast 2014	1	Reservatsanslag
Avverkning av gran (där det är möjligt)	Skötselområde 3	Senast 2014	1	Reservatsanslag
Röjning av unggran	Skötselområde 2	Senast 2012	1	Reservatsanslag
Röjning av unggran	Skötselområde 1 och 2	Vid behov	1	Reservatsanslag
Röjning av unggran	Skötselområde 3	Vid behov	2	Reservatsanslag
Röjning av unggran	Skötselområde 2	Vid behov	3	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet		2	Reservatsanslag

Prioritering av föreslagna åtgärder och intervall för genomförande.

(1) högsta prioritet, (2) hög prioritet, (3) lägre prioritet

Bilagor

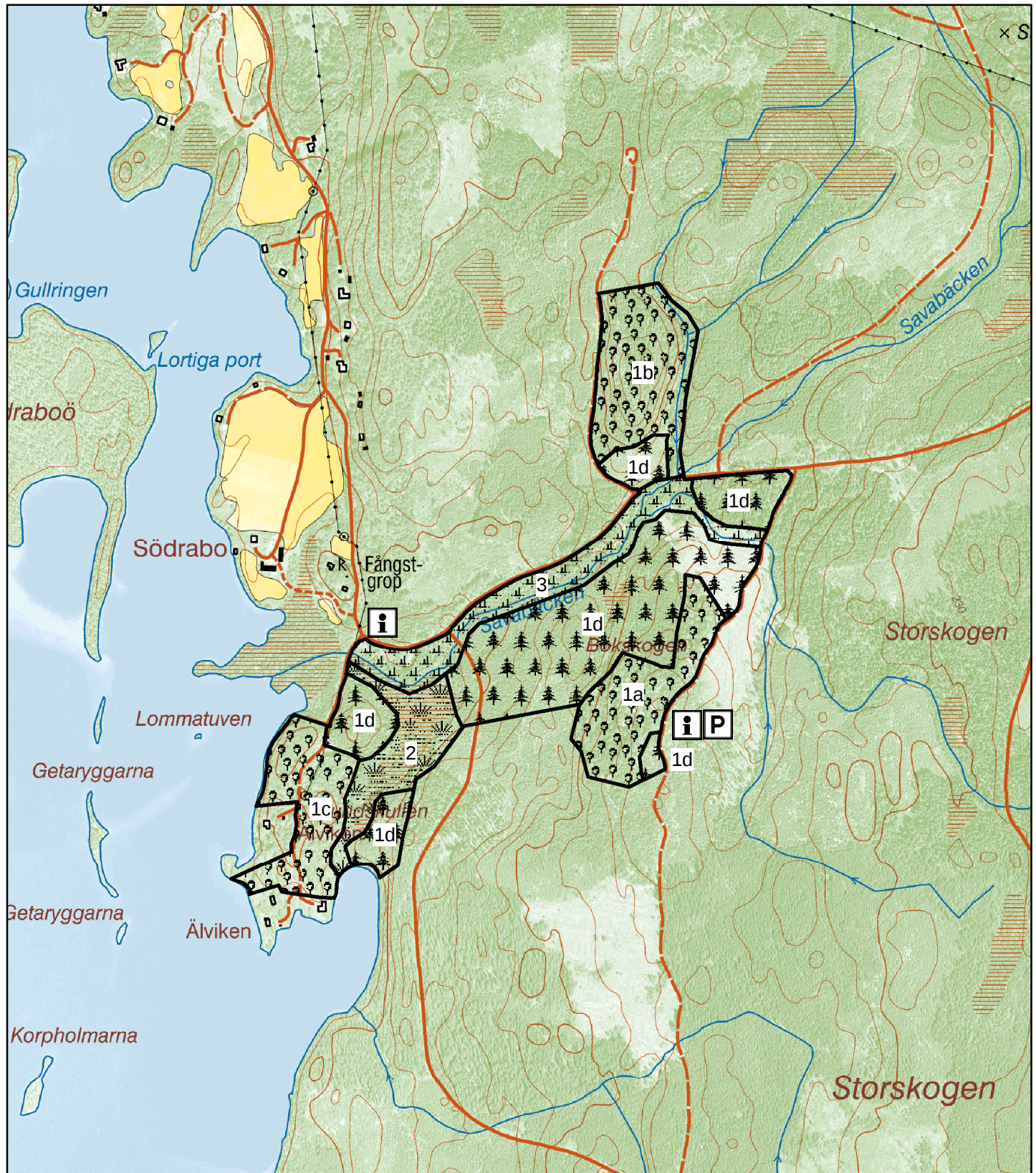
2a Skötselplankarta

2b Artlista

Naturreservatet Södrabo bokskog

Bilaga 2a

Skötselplan och anordningar
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2010-04-15, dnr 511-6741-09

1:10 000

Skötselområden

- Bokskog
- Granplanteringar och hyggen
- Lövskog vid Savabäcken
- Sumpskog

Anordningar

- Informationsskylt
- Parkering

Förekomst av rödlistade arter och signalarter – inom naturreservatet Södrabo bokskog

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, signalarter och andra arter av intresse. Arterna är indelade i grupp och bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: RE (försvunnen), CR (akut hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (missgynnad), DD (kunskapsbrist), LC (rödlistad 2000 men 2005 bedömd livskraftig), S3 (högt signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), S1 (lågt signalvärde).

Inventerat: det år som senaste fyndet observerades.

Referens: SKS (Skogsstyrelsen), LST (Länstyrelsen).

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter och signalarter. Sekretessarter är inte angivna.

Art	Kategori	Inventat	Referens
Kärlväxter			
Dvärghäxört <i>Circaea alpina</i>	S3	2009	LST
Missne (<i>Calla palustris</i>)	S2	2009	LST
Tandrot (<i>Cardamine bulbifera</i>)	S3	2003	SKS
Mossor			
Bokfjädermossa (<i>Neckera pumila</i>)	NT, S3	2003	SKS
Fällmossa (<i>Antitrichia curtipendula</i>)	S3	2000	SKS
Grov fjädermossa (<i>Neckera crispa</i>)	S3	2003	SKS
Guldlockmossa (<i>Homalothecium sericeum</i>)	S2	2000	SKS
Klippfrullania (<i>Frullania tamarisci</i>)	S3	2000	SKS
Kornbandmossa <i>Metzgeria fruticulosa</i>	NT	2003	SKS
Krusig Ulota <i>Ulota crispa</i>	S2	2009	LST
Mörk husmossa <i>Hylocomiastrum umbratum</i>	S3	2009	LST
Platt fjädermossa <i>Neckera complanata</i>	S3	2003	SKS
Porella <i>Porella</i> sp.	S3	2009	LST
Trubbfjädermossa (<i>Homalia trichomanoides</i>)	S3	2009	LST
Västlig hakmossa (<i>Rhytidiadelphus loreus</i>)	S2	2000	SKS
Lavar			
Almlav (<i>Gyalecta ulmi</i>)	NT, S3	2003	SKS
Blek kraterlav (<i>Gyalecta flotowii</i>)	NT	2003	SKS
Bokkantlav (<i>Lecanora glabrata</i>)	NT, S3	2005	SKS
Bokvårtlav (<i>Pyrenula nitida</i>)	NT, S3	2003	SKS
Dvärgtufts (<i>Leptogium teretiusculum</i>)	S3	2003	SKS
Gelélavar (<i>Collema</i> sp)	S3	2003	SKS
Grynig filtlav (<i>Peltigera collina</i>)	S3	2003	SKS
Havstulpanlav <i>Thelotrema lepadinum</i>	S3	2003	SKS
Lunglav (<i>Lobaria pulmonaria</i>)	NT, S3	2003	SKS
Läderlappsav (<i>Collema nigrescens</i>)	NT, S3	2007	LST
Orangepudrad klotterlav (<i>Opegrapha ochrocheila</i>)	NT	2005	SKS
Rosa lundlav (<i>Bacidia rosella</i>)	NT, S3	2003	SKS

ARTLISTA**Datum****Beteckning**

2010-04-15

511-6741-09

Sida 2/2

Rostfläck (<i>Arthonia vinosa</i>)	S1	2000	SKS
Traslav (<i>Leptogium lichenoides</i>)	S3	2000	SKS
Svampar			
Koralltaggsvamp (<i>Hericeum coralloides</i>)	NT, S3	2008	LST

Källförteckning

Artdatabanken 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005*.

Skogsstyrelsen 1994. *Signalarter i projekt nyckelbiotoper*.

Skogsstyrelsen 2000. *Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog*.